

Asia: VN/3528/2021

Lausuntopyyntö mietinnöistä koskien yhdenvertaisuuslain osittaisuudistusta

Velvollisuus edistää yhdenvertaisuutta varhaiskasvatuksessa

Mitä mieltä olette ehdotuksesta, jolla yhdenvertaisuussuunnittelovelvollisuus ja yhdenvertaisuuden edistämisen velvollisuus laajenisivat koskemaan varhaiskasvatuksen järjestäjiä ja palveluntuottajia?

-

Mitä mieltä olette ehdotuksesta, että kunta vastaisi siitä, että sen alueella toimiville perhepäivähoidon ja kunnallisen avoimen varhaiskasvatuksen toimijoille laaditaan toimipaikkakohtaisen suunnitelman sijaan yhteistyössä näiden toimijoiden kanssa yhteiset yhdenvertaisuussuunnitelmat?

-

Häirintä

Mitä mieltä olette ehdotuksesta koskien häirinnän määritelmän muuttamista siten, että se sisältäisi myös ihmisryhmään kohdistuvan häirinnän?

-

Mitä mieltä olette ehdotuksesta, jonka mukaan lakiin kirjattaisiin, että varhaiskasvatuksen ja koulutuksen järjestäjän menettely on syrjintää, jos ne laiminlyövät puuttua tiedossaan olevaan häirintään?

-

Asian vieminen lautakuntaan ilman yksilöityä asianomistajaa

Mitä mieltä olette ehdotuksesta, jonka mukaan yhdenvertaisuusvaltuutettu tai yhdenvertaisuutta edistävä yhteisö voisi viedä yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakuntaan myös sellaisen syrjintää tai vastatoimia koskevan asian, jossa ei ole yksilöitävissä tiettyä asianomistajaa?

-

Kohtuulliset mukautukset

Mitä mieltä olette ehdotuksesta koskien kohtuullisia mukautuksia?

-

Hyvitys

Mitä mieltä olette ehdotuksesta, jonka mukaan yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta voisi määrätä hyvitystä?

-

Ehdotuksen mukaan sekä yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnalla että käräjäoikeuksilla olisi toimivalta määrätä hyvitystä. Lautakunnan ja tuomioistuinten toimivallan jaosta säädettäisiin laissa. Mitä mieltä olette ehdotuksesta koskien käräjäoikeuksien ja yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan toimivallan jakoa hyvitysasioissa?

-

Ehdotuksen mukaan yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan menettelyssä noudatetaan asian käsittelyn ja selvittämisen, suullisen käsittelyn ja oikeudenkäyntikulujen osalta oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain säännöksiä ja näihin liittyviä julkisuussäännöksiä ja muilta osin täydentävästi hallintolakia. Mitä mieltä olette ehdotuksesta koskien yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnassa noudatettavaa menettelyä hyvitysasian käsittelyssä?

-

Mitä mieltä olette ehdotuksesta, jonka mukaan hallintotuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa voitaisiin vahvistaa ratkaisuksi sovinto hyvitysasiaa koskevalta osalta?

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettuun lakiin ei sisälly säännöksiä sovinnon vahvistamisesta tai sovittelusta. Hallintotuomioistuimessa asiat ratkaistaan esittelystä kolmijäsenisessä kokoonpanossa, jollei laissa toisin säädetä, ja prosessi on pääsääntöisesti kirjallinen. Hallintotuomioistuinprosessia edeltää lautakuntavaihe.

Esityksestä ei ilmene, onko hallinto-oikeuden tarkoitus vain vahvistaa osapuolten asiassa tekemä sovinto vai mahdollisesti toimia myös sovittelijana asiassa. Epäselväksi jää se, miten sovinnon vahvistaminen tai mahdollinen sovittelu hallinto-oikeudessa käytännössä toteutettaisiin (sovinnon/sovittelun osapuolet, sovittelijan määräytyminen, sovittelun käytännön toteuttaminen ja päätösvalta sovinnon vahvistamiseen). Jossain määrin epäselväksi jää myös se, mitä/mistä tarkkaan ottaen voidaan sopia/sovitella (esim. hyvityksen määrä vai määrän lisäksi myös peruste).

Sovinnon vahvistaminen olisi uusi asia hallintolainkäytössä. Tältä osin tarvittaisiin koulutusta. Lisättäessä uusia tehtäviä hallinto-oikeuksiin, tulee huolehtia

että niihin on riittävät resurssit.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan kokoonpanoa ja menettelyjä koskevat muutokset

Mitä mieltä olette ehdotuksista koskien yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan kokoonpanoa ja menettelyjä (esim. jaostojen kokoonpano, vahvennettu jaosto, asian tutkimatta jättäminen, sidonnaisuusilmoitukset)?

-

Esityksen vaikutukset

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetuilla muutoksilla olevan?

Oletettavaa on, että mahdollisuus vaatia hyvitystä lisää yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnassa käsiteltävien asioiden määrää. Oletettavaa on myös, että kynnys hakea muutosta hyvityksen määräämistä koskevaan päätökseen on pienempi kuin lautakunnan muuhun päätökseen, koska kyse on merkittävästä taloudellisesta seuraamuksesta. Siten myös valitusasiat hallintotuomioistuimissa lisääntyvät. Sitä, missä määrin, on vaikea arvioida.

Mahdollista on, että monessa yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakuntaan tulevassa asiassa tullaan jatkossa esimerkiksi syrjinnän ja vastatoimien jatkamisen tai uusimisen kieltämisen lisäksi vaatimaan myös hyvitystä. Hyvityksiasiaan ja mikäli lautakunta käsittelee asiat yhdessä, koko asiaan sovellettaisiin tällöin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain menettelysäännöksiä asian käsittelystä ja selvittämisestä, suullisesta käsittelystä ja oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Esityksessä on myös todettu, että nykyisin tuomioistuinten käsittelemissä hyvityksiasioissa on lähtökohtana suullinen käsittely jo ensi asteessa ja että mikäli hyvityksiasioita käsiteltäisiin jatkossa myös lautakunnassa, olisi perusteltua, ettei mahdollisuutta suulliseen käsittelyyn rajattaisi merkittävästi nykyisestä. Suullisen käsittelyn järjestämisen vaikutus asian vaatimaan työmäärään on hallinto-oikeuden kokemuksen mukaan merkittävä. Vaikuttaisi, että tätä ei ole esityksessä otettu riittävästi huomioon.

Muut huomiot esityksestä

Onko teillä muita huomioita esityksestä?

-

Yleiset huomiot esityksestä

Yleiset huomionne työelämän alajaoston esityksestä

Turun hallinto-oikeudella ei ole lausuttavaa työelämän alajaoston mietinnöstä.

Työnantajan velvollisuus edistää yhdenvertaisuutta (7 §)

Mitä mieltä olette ehdotuksesta, jossa täsmennetään mitä työnantajan tulee ottaa huomioon arvioidessaan työpaikan yhdenvertaisuustilannetta?

-

Mitä mieltä olette ehdotuksesta, jonka mukaan yhdenvertaisuussuunnitelman tulisi jatkossa sisältää myös työpaikan yhdenvertaisuuden arvioinnin johtopäätökset?

-

Yhdenvertaisuusvaltuutetun tehtävät ja toimivalta (19 §)

Mitä mieltä olette ehdotuksesta, jonka mukaan yhdenvertaisuusvaltuutetulla olisi oikeus antaa lausunto työsuojeluviranomaisen käsiteltävänä olevassa asiassa (22 §:n tarkoittamissa tapauksissa)?

-

Mitä mieltä olette ehdotuksesta, jonka mukaan yhdenvertaisuusvaltuutetulla olisi mahdollisuus toimia ulkopuolisena asiantuntijana työsuojeluviranomaisen toimivaltaan kuuluvassa asiassa?

-

Työsuojeluviranomaisen tehtävät ja toimivalta (22 §)

Mitä mieltä olette ehdotuksesta, jossa työsuojeluviranomaisen valvontatoimivaltaa täsmennetään koskemaan työelämää?

-

Mitä mieltä olette ehdotuksesta, jonka mukaan työsuojeluviranomaisen on varattava yhdenvertaisuusvaltuutetulle tilaisuus lausunnon antamiseen asioissa, joilla on yhdenvertaisuuslain tulkinnan kannalta merkitystä?

-

Mitä mieltä olette ehdotuksesta, jonka mukaan työsuojeluviranomainen voi lain tulkinnan kannalta merkittävässä yksittäistapauksessa käyttää apunaan yhdenvertaisuusvaltuutettua asian selvittämisessä?

-

Mitä mieltä olette työsuojeluviranomaisen tiedonvälitykseen liittyvistä ehdotuksista?

-

Kehotusmenettelyn laajentaminen (työsuojelun valvontalaki 13 §)

Mitä mieltä olette ehdotuksesta, jossa työsuojeluviranomaisen kehoitusmenettelyä laajennetaan koskemaan myös työnantajan velvollisuutta arvioida ja edistää yhdenvertaisuutta (7§:n 1 momentti)?

-

Vaihtoehtoiset ratkaisut

Jos näkemyksenne mukaan yhdenvertaisuusvaltuutetun toimivaltaa tulisi laajentaa kaikkiin työelämän syrjintä- ja yhdenvertaisuuskysymyksiin, miten ratkaisisitte yhdenvertaisuusvaltuutetun ja työsuojeluviranomaisen päällekkäiseen toimivaltaan liittyvät kysymykset?

-

Jos näkemyksenne mukaan yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan toimivaltaa tulisi laajentaa työelämän syrjintä- ja yhdenvertaisuuskysymyksiin, mitkä työelämäasiat soveltuisivat lautakuntakäsittelyyn?

-

Vaikutusarvioinnit

Yleiset huomionne esityksen arvioiduista vaikutuksista

-

Huomionne taloudellisista vaikutuksista

-

Huomionne vaikutuksista viranomaisten toimintaan

-

Huomionne yhteiskunnallisista vaikutuksista

-

Onko jokin olennainen vaikutus jäänyt esityksessä arvioimatta tai liian vähäiselle arvioinnille? Jos on, mikä?

-

Kaijanen Seija
Turun hallinto-oikeus